

mosty

Královéhradecké diecéze Církve československé husitské
ročník 6 / číslo 1 / březen 2022

SEZNAMTE SE

Byla to zkouška
vnitřní síly 4

SVÁTOSTI NAŠÍ CÍRKVE

Kněžské svěcení 7

CÍRKVE JINÝCH ZEMÍ

Moje zkušenost
s církevním životem
za hranicemi 8

 KRÁLOVÉHRADECKÁ DIECÉZE
Církve československé husitské

- editorial**
- 2 SLOVO ÚVODEM**
Češi za hranicemi
- 3 O HUSOVĚ SBORU A GENERACI, KTERÁ PO SRPNU 1968 ZAKOTVILA VE ŠVÝCARSKU**
seznamte se
- 4 BYLA TO ZKOUŠKA VNITŘNÍ SÍLY**
svátosti naší církve
- 7 KNĚŽSKÉ SVĚCENÍ církve jiných zemí**
- 8 MOJE ZKUŠENOST S CÍRKEVNÍM ŽIVOTEM ZA HRANICEMI**
světový den modliteb
- 11 PŘÍMLUVNÉ MODLITBY**
chvilka poezie
- 11 VYKUPITELÉ, PASTÝŘ, VELKÁ NOC**
z připravované publikace
- 12 HUMPHRY PRIMATT A SOUCIT VŮČI ZVÍŘATŮM V KŘESŤANSKÉM MYŠLENÍ**
z diecéze
- 13 BYTOVÝ DŮM V LIBERCÍ**
z diecéze
- 14 STALO SE...**
modlitba laiků
- 14 ČLOVĚKU JE DOVOLENO VŠE**
z diecéze
- 15 NÁVŠTĚVA V JAROMĚŘI**

Na obálce:
Setkání tří církví v Trojzemí,
foto: Jaroslav Motl.

Milé sestry a milí bratři v Kristu,

je sobota dopoledne, venku krásně svítí sluníčko, na modré obloze se honí bílí beránci. A jak je u Vás? Se vši pravděpodobností, kdybyste se nyní podívali z okna, viděli byste i vy probouzející se krásu jarní přírody a poklid. Jenže čtete tyto řádky ve zcela jiné chvíli, než je píši já.

Ať už právě teď prožíváte jakoukoli chvíli, chtěl bych vás pozdravit a díky našim společným MOSTŮM naznačit propojenost, jež jde za hranice času i počasí, nálad i všech starostí.

Dobrodružství víry nás volá, abychom opouštěli své vnitřní bubliny, neobávali se a těšili ze života. Pochopitelně máme většinou rádi klid, hřejivé slunce dnů a stálost příjemných okamžiků, ale život nám všem chystá různé změny. Důvěra v Krista nás však posouvá k pokoji, ve kterém jsme ujišťováni, že platí ve všech našich časech i „nečasech“ zaslíbení: „*Pokoj vám zanechávám, svůj pokoj vám dávám; ne jako dává svět, já vám dávám. Ať se vaše srdce nechvěje a neděsí!*“ (J 14,27) Přijměte Mosty jako malé svědectví pohledu z jiného „okna“, v němž důvěra v Boha má své zřejmé místo.

Na stránkách tohoto časopisu se budete moci dočíst o zkušenosti našich sester a bratrů z diecéze s církevním životem v zahraničí. Některá vzpomínka je už letitá, některá čerstvější. Věřím však, že z nich stále dýchá nejen rozdílnost světů, ale i možná inspirace a velmi potřebné povzbuzení. Jsem velmi rád, že nám bratr Jiří Král přiblížil život malé, a přesto velmi živé komunity v Husově sboru v Cury-

chu. Pokud byste sbor navštívili, věřím, že byste se tam, podle všeho cítili i vy jako doma – podobně jako ve své náboženské obci.

Pohled do svých cest a svého života nám v tomto čísle Mostů nabízí rozhovor se sestrou farářkou Alenou Naimanovou z Rychnova nad Kněžnou a Kostelce nad Orlicí. Je to jen malý vhled do „jiného okna“ života, ale jistě je také velmi obohacující díky víře a obětavosti sestry Aleny.

V příštích číslech Mostů bychom chtěli rádi pokračovat v rozhovorech s dalšími osobnostmi diecéze a budeme také hledat, jak náš časopis posunout dál. V církvi je stále nutné usilovat o nové a zároveň se i opírat o to, co je dobré a vyzkoušené v naší službě. Je jistě namístě přemýšlet, co vše nyní současnost přináší církvi a konkrétním náboženským obcím. Nutně si ale musíme být jisti, že základem jsou bohoslužebná setkání, modlitby a také dotek života ve společenství ve všech jeho proměnách. V této souvislosti připojuji pozvání k obcerstvení duše i těla v broumovském klášteře – pozvání k „duchovní obnově“, a to nejen pro duchovní a kazatele.

Přeji vám všem, milí čtenáři, posilu a povzbuzení od našeho Pána do všech situací, které jsou před vámi. Ať váš pohled na život je propojen ovocem pokoje a víry.

VÁŠ BISKUP PAVEL

Nebeský Otče, náš pozemský život se rychle mění. Stále se posouvá vpřed a svíčka se krátí. Jen ty jsi neměnný a ve své lásce k nám stále stejný. Děkujeme, že i přes proměnu všech časů ti smíme důvěřovat v pokoji, jenž přichází od Krista, a neopírat se tak pouze o nepokojný svět. Děkujeme za stálou posilu naší víry a prosíme za všechny, kdo jsou nyní plni obav a strachu. Prosíme, posilni je svým Duchem, dej jim radost i nadhled. Veď nás a spravuj, abychom všem uměli být pomocí – tou od tebe. Amen.

O Husově sboru a generaci, která po srpnu 1968 zakotvila ve Švýcarsku

Jiří Král (1943), po maturitě na tehdejší jedenáctiletce v Praze na Vinohradech a druhé odborné maturitě na stavební průmyslovce v Praze na Smíchově, od roku 1968 v Curychu ve Švýcarsku, pracuje i v důchodovém věku jako architekt a odhadce nemovitostí. Ve svém volném čase se od sedmdesátých let kromě čestné duchovní činnosti v církvi Adventistů sedmého dne věnuje činnosti mezi českými a slovenskými krajany, zejména v Husově sboru Čechů a Slováků v Curychu, jehož je jednatel, kazatel a varhaník.

Někdy osm, někdy deset, někdy patnáct nebo i víc se nás schází v krásném historickém sále Lavaterova domu naproti kostelu St. Petra v Curychu vždy v neděli v 18 hodin večer ke společné pobožnosti, chválení Pána a ke kázání. Také nás bývalo padesát nebo i osmdesát. To bylo tenkrát před 50 lety. Ale když si spočítáme, že nás za těch 50 let možná více než 200 ukončilo své pozemské putování, je to vlastně zázrak, že Husův sbor v Curychu ještě žije.

Češi a Slováci naší generace, která po srpnu 1968 zakotvila ve Švýcarsku, tvoří stále kamenný základ sboru. Jsme křesťané, kteří se hlásí k odkazu české reformace bez ohledu na náboženské vyznání. Na kazatelně se střídají faráři a kazatelé z Církve československé husitské, Českobratrské církve evangelické, ale i svobodných církví jako Církve adventistů sedmého dne. Sbor založil v roce 1968 Přemysl Pitter (1895–1976), jehož motto bylo: „V Kristu jsme všichni bratři.“ A tak je tomu dodnes. Jsme vděční evangelické reformované církvi a sboru St. Peter, že celou tuto dobu, po více než půl století, můžeme používat jejich prostory v Lavaterově domu. Dlouhá léta byla předsedkyní sboru Mgr. Daniela Rajmonová (1930–2018), farářka Církve československé husitské, vysvěcená v roce 1953 biskupem Bohumilem Skalickým ve Sboru kněze Ambrože v Hradci Králové, poté sloužila v Rychnově nad Kněžnou, Turnově, Brně. Současně vede náš sbor evangelický farář v důchodu Jiří Přeček. Často zde kázával prof. Jan Milíč Lochman, kdysi profesor Komenského evangelické fakulty v Praze a později Theologické fakulty university v Basileji, kde byl i rektorem. Dále farář Svatopluk Karásek, který se po pádu železné opony vrátil do Čech a sloužil v Praze u Salvátora. Bernard Martin, Josef D. Beneš, Josef Doubravský, Jana

Mikolášková a mnoho dalších. V posledních letech posílil naše řady Dr. Zbyněk Garský z CČSH a nyní farář ve sboru Steckborn na Bodensee. Nese nás společná touha čerpat sílu ze slova Božího, společně chválit Pána a navzájem si pomáhat v životě a povzbuzovat se ve víře, která nás dodnes spojuje právě tak jako naše rodná řeč.

Pěstujeme kontakty s církví a s věřícími ve staré vlasti a samozřejmě také se švýcarskými sbory. Příležitostně se sejdeme s reformovaným sborem St. Peter v Curychu, který je naším hostitelem. V Grossmünsteru se každoročně koná společná bohoslužba curyšských sborů německého, italského, maďarského a českého jazyka. V Curychu existuje i Česká škola bez hranic, Sokol, Svatopluk Čech a další spolky. Společně se spřátelenými krajanskými spolky se scházíme při různých výročích a oslavách. Při vzpomínce na 50 let od smrti Jana Palacha vystoupili v našem sboru jako hosté za ČCE farář Jaromír Dus

a za CČSH královéhradecký biskup Pavel Pechanec. S Pavlem i s Janou jsme dodnes spojeni hlubokým přátelstvím. Každoročně také organizujeme společně s našimi krajany a přáteli ve Švýcarsku a v Německu a s podporou Společnosti Husova muzea pouť do Kostnice u výročí smrti Mistra Jana Husa. V roce 2015, při šestistém výročí, vystoupil u Husova kamene pražský patriarcha CČSH Tomáš Butta. Vážíme si všech těchto vzájemných přátelských vztahů a rádi je prohlubujeme.

Na jaře 2020 v době koronavirové krize bylo několik měsíců, kdy jsme se v lockdownu nemohli scházet k živé pobožnosti, udržovali jsme kontakt s bratřími a sestrami rozesílanými sborovými listy a písemnými kázáními, které pro každou neděli připravili naši duchovní. Asi po 3 měsících lockdown skončil, a i když různá omezení dosud trvají, můžeme se nadále scházet. Tak jsme díky Pánu prožívali tuto dobu a těšíme se, že opět nastanou lepší časy. Naše víra a naděje není jenom pozemská, ale i nebeská – vždyť náš život zde je zároveň přípravou a školou pro život věčný, ke kterému nás zve náš Pán a Spasitel Ježíš Kristus. To nás spojuje se sestrami a bratřími jak zde ve Švýcarsku, tak i v naší staré vlasti a na celém světě.

JIŘÍ KRÁL,
HUSŮV SBOR CURYCH

Farářka naší církve Daniela Rajmonová, která po emigraci sloužila v Husově sboru v Curychu.

Byla to zkouška vnitřní síly

Mgr. Alena Naimanová 1948, po střední škole absolvovala Husovu československou bohosloveckou fakultu v Praze. Po kněžském svěcení byla ustanovena jako farářka do náboženské obce v Úpici, poté v Náchodě, Polici nad Metují. Nyní svoji duchovenskou službu vykonává v Rychnově nad Kněžnou a v Kostelci nad Orlicí. Má tři dcery a sedm vnoučat.

Kovář, právník, duchovní – to jsou tři oblasti, kde vyniká pomoc druhým a rozhodnost. Možná proto patřila tato zaměstnání vždy k nejvýznamnějším „oborům“ lidské činnosti. Váš dědeček byl kovář. Musel umět pomoci lidem i zvířatům. Zažila jste jej nebo poznala alespoň z vyprávění? Jaký byl?

Můj dědeček z matčiny strany byl kovář ze staré kovářské rodiny. Jeho dědeček byl kovářem u kněžny Zaháňské. V rodině bylo i umělecké nadání: můj pradědeček (kovář) vyřezal jako samouk velký krucifix, který mne provázal později v mém povolání. Druhá větev rodiny Kafků – to byli řezbáři v Červeném Kostelci, a prastrýc Břetislav Kafka byl známý parapsycholog. Můj děda nikoho neléčil, netrhal zuby (jak se o kovářích tradovalo), byl spíš podnikatel a zlepšovatel. V roce 1948 s ním režim zemetl, sebral mu, co se dalo a kratší čas byl zavřený. Babička to odnesla po zdravotní stránce. Dědu jsem znala do svých 18 let, před mojí maturitou zemřel.

Váš tatínek byl právníkem. Představuji si, že právník bývá přísný. Bylo tomu tak?

Tatínek pocházel ze starého učitelského rodu (deset učitelů, učitelek a řídících učitelů a na ně navazují moje dcera a vnučka). Byl první po 150 letech, který učiteloval jen za druhé světové války, a to jako učitel náboženství. Vystudoval práva, a pracoval v tomto oboru jen o něco víc než 1 rok. Skončil po únoru 1948 jako nepřítel lidu a byl poslán coby dělník na stavbu nádrže Rozkoš u České Skalice. Později se mohl věnovat práci účetního a ekonomu.

Vyrůstala jste v naší církvi ve Sboru Páně v České Skalici. (Tato stavba

byla poměrně mladá, dostavěna byla teprve za války 1941. Proto také sbor nemohl dostat jméno po významné české osobnosti Janu Husovi jako většina našich sborů.) Váš tatínek zde chodil hrát na varhany. Jak jste toto období vnímala?

Vždycky jsem věděla přesně, kdy byl položen základní kámen Sboru Páně v mé rodné náboženské obci v České Skalici. Bylo to 16. 6. 1940. Přesně za osm let jsem se totiž narodila. Sbor byl pro mne druhým domovem. Duchovní k nám chodili domů něco projednávat nebo na oběd, před Vánoci se u nás v pokoji nacvičovala Rybova mše „Hej mistře“ (já poslouchala v druhém pokoji a naučila se ji). První dětské knížky jsem si půjčovala ve sboru. Do nedělní školy jsem chodila dřív než do opravdové školy. Od 10 let jsem zpívala v pěveckém sboru při bohoslužbách i na pohřbech. Tatínek vstoupil do naší církve jako žák jaro-měřské reálky (spolu se svou matkou).

Doprovázel na housle a harmonium, později na varhany a cvičil pěvecký sbor. Pamatuji se na něho ne jako na právníka (z toho měl jen preciznost), ale jako na člověka plně pracujícího pro českoskalický sbor (i v radě starších). On i maminka byli laickými kazateli.

Pocházíte tedy z rodiny, kde možná hodně dominoval mužský element, ale také jistě účta k postavení ženy. Vy sama jste nyní předsedkyní českého výboru Světového dne modliteb – nejstaršího ekumenického ženského hnutí na světě... Mohla byste nám krátce ideu hnutí představit?

Tatínek se ve volném čase věnoval práci pro církve a v rodině spíš duchovně působila maminka. K hnutí Světového dne modliteb (SDM) jsem se dostala v roce 1981, kdy jsem se stala farářkou v Náchodě a evangelický farář mi předal práci tohoto hnutí s tím, že je to ženská ekumenická aktivita a já jsem přece žena. V té době šla moje maminka (tehdy v 53 letech! – měla tři děti) do důchodu a do Náchoda mi dojížděla pomáhat s našimi třemi dcerami. Tatínek už byl také v penzi a převzal v Náchodě práci v kanceláři a správu kolumbária. Můj manžel mne

V New Yorku v roce 1998 při přípravě další světové konference SDM jako delegátka za Evropu.

v mé práci podporoval, a tak jsem mohla pracovat pro církev v širší oblasti, na úrovni okrsku (vikariátu), diecéze, celku církve. Věnovala jsem se práci s dětmi, psala dětské písničky pro kurzy rodin s dětmi, které jsem vedla v Brně, pracovala v pastorační komisi. Když přišla nabídka pracovat ekumenicky, šla jsem do toho. Protože jsem o SDM věděla, pracovala jsem s dalšími ženami na přípravě československého programu pro rok 1990 pro svět. Dostala jsem se na světové setkání tohoto hnutí do Austrálie a byla 2x zvolena evropskou delegátkou mezinárodního výboru (na celkem osm let). Program tohoto hnutí je vyjádřen třemi hodnotami: mít informace – modlit se – konkrétně pomáhat. To mi velmi vyhovuje. Mám po tolika letech a dlouholeté zkušenosti do této práce jistě vhléd, ale už bych chtěla být na vedoucí pozici vystřídána.

Mohla byste nám říci něco málo o letošním ročníku?

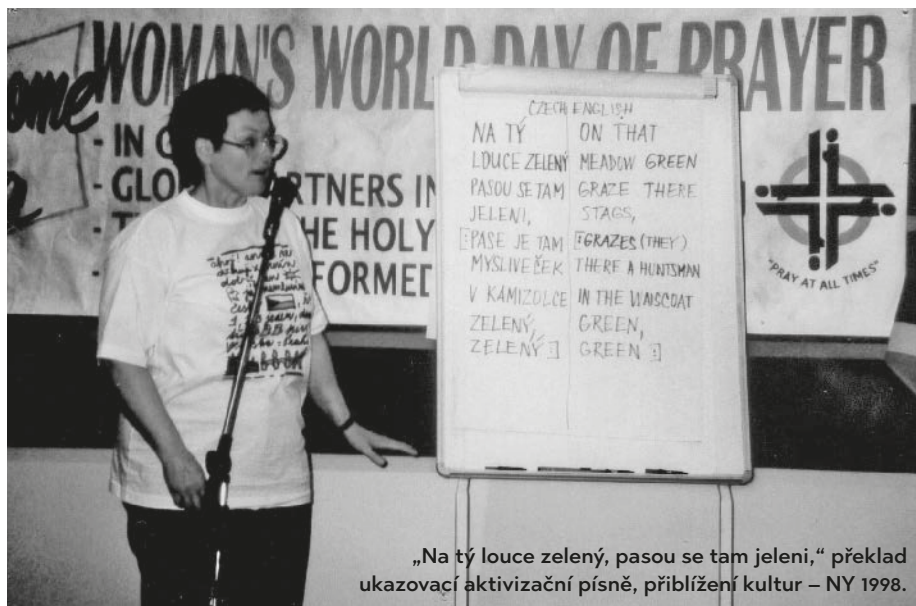
Každým rokem přichází program, liturgie a další materiály z některé země světa. Mnohé z nich jsou pro nás velmi atraktivní (např. různé ostrovní státy – v roce 2021 to bylo Vanuatu). Známé je třeba jako místa dovolených. V programu, který k nám přichází i s doprovodnými obrázky, jsou informace od žen z té které země. Můžeme se vcítit do jejich starostí i radostí, a někdy se tak dovídáme informace, které jsou překvapující (krásné Bahamy jsou místem největšího výskytu rakoviny prsu na světě). Zároveň s programem organizujeme konkrétní sbírky podle tématu programu, někdy přímo pro danou zemi, jindy pro lidi s podobnými problémy u nás. Letos jsou autorkami ženy z části Velké Británie – z Anglie, Walesu a Severního Irsku (Skotsko má samostatný výbor SDM). Letošní téma je podle proroka Jeremjáše: „To, co s vámi zamýšlím, znám jen já sám.“

Byl některý rok pro vás v tomto hnutí výjimečný?

Byl to rok 2000, výjimečný byl v mnoha ohledech. Mimo jiné také v tom, že mne polská kolegyně ze SDM vyzvala, zda bychom z naší církve chtěly jako ženy navázat kontakty s jejich a saskou skupinou. To jsem iniciovala u nás a několik našich

sester se od té doby střídavě scházíme v Sasku, Polsku i u nás k poznávacím a k pracovním schůzkám. Těšíme se, že se letos – po dvouleté covidové přestávce – opět sejdem.

Vaše náboženská obec v Rychnově nad Kněžnou dlouhodobě udržuje přátelství s věřícími ze saské evangelické církve města Weissig v Německu. Vzájemně se navštěvujete a podpíráte. Kterou pozitivní zkušenost z této církve byste ráda přenesla i do CČSH?

„Na tý louce zelený, pasou se tam jeleni,“ překlad ukazovací aktivizační písně, přiblížení kultur – NY 1998.

Po několika měsících po mém nástupu do Rychnova nad Kněžnou mne navštívili přátelé z Dráždan. Když zjistili, že mně svěřená náboženská obec nemá dostatek peněz na provoz, že má dvě půjčky, a před sebou opravy střechy, fasády i topení v celém objektu, rozhodli se nám pomoci. I když mám spoustu kontaktů a přátel z luterských církví v bývalém východním Německu (od roku 1965), byly to kontakty „na kafe“, jak jsem říkala. Teď bylo opravdu důležité účelně pomoci. Dva okruhy přátel se začaly starat a výsledkem byly sbírky, které nám umožnily potřebné zajistit. S humorem říkám, že naše střecha je ze dvou třetin „německá“. Jsou lidé, kteří z podobných styků mají také „něco pro sebe“. Já jsem se pídila spíš po nápadech, po literatuře, možnosti se zúčastnit nějaké tvůrčí práce – ponejvíc v ženských skupinách. Ledacos jsem si obkreslovala, překládala, promýšlela. V tom jsem měla dobrou školu od farářky Nadi Brázdilové z Trut-

nova. Byla deset let mojí sousedkou, když jsem byla na svém prvním farářském místě v Úpici. Od našich německých přátel jsem nechtěla jen brát, to bych se cítila trapně. Vymysleli jsme reciproční akce – prodávali jsme na adventním trhu v Německu naše rukodělné výrobky, uspořádali kolo štěstí za jedneurový příspěvek a s humorem vydělali pro naše přátele skoro tisíc euro pro jejich akci generální opravy klubovny sboru. Zaplatili jsme do klubovny jednu sedací soupravu. Snažíme se udržovat naše kon-

takty při vzájemných návštěvách, minimálně 2x ročně a vždy něco nového vymyslet. Kázání duchovních – německého u nás a moje u nich – je samozřejmostí. Velmi je zaujaly informace o Cyrilu a Metodějovi, Husovi a Jeronýmovi Pražském. Vzájemně se stále obohacujeme našimi tradicemi i pozornostmi. Náš předseda rady starších, také truhlář Václav Jareš vyrábí půlmetrové čápy, kterým se křídla točí za větrem. Těch okřídlených pozdravů mají naši partneři na svých zahradách skoro stovku.

Stále se celoživotně vzděláváte. Po absolvování kurzu trénování paměti pro seniory (v roce 2004) jste absolvovala při Evangelické teologické fakultě (v roce 2017) program „nemocničního kaplana“. Co nového vám tato studia přinesla?

Za minulého režimu jsem neměla štěstí na církevní tajemníky, ti mne dost „dusili“. Chtěli, aby se farář držel církevní budovy a nepůsobil moc

„civilně“. Přednášky o cizích zemích (vlastně se týkaly skoro vždy informací ze Světového dne modliteb) mně umožňovaly se do civilního prostředí protlačit. Dávalo to mému profesnímu životu další vítaný rozměr. Když jsem po padesátce objevila nabídku kurzu pro trenéry paměti, řekla jsem si, že by se mi to mohlo hodit, až více zestárnu a budu to potřebovat. Měla jsem zrovna týden volna v době konání toho kurzu, a tak jsem se přihlásila. Ohromně mne to bavilo. Ke svému překvapení jsem zjistila, že to není vůbec moc brzy s tím trénováním vlastní mysli začít, že je nejvyšší čas. Od té doby se v tomto oboru vzdělávám. Každým rokem absolvuji jedno- až dvoletý a jeden rozsáhlejší kurz (10 lekcí po 1,5 hodině čistého času). Snažím se, aby každým rokem byly lekce jiné a zajímavé – pro účastníky i pro mne. Dávám důraz na pestrost, na konkrétní úkoly, na procvičování doma i ve společenství druhých, na spolupráci. Těší mne, když frekventanti po hodině a půl na konci řeknou: „To nám to ale uteklo, ani nevíme jak.“ ...Asi mám nějaké pedagogické vlohy po svých předcích.

Trénování vás baví, proč tedy ještě studium nemocničního kaplanství?

Ano, už bych si dávno mohla užívat důchod. Ale když jsem slyšela o studiu pro nemocniční kaplanství, rozvažovala jsem, jestli by to mělo smysl, skoro v sedmdesátiletých letech studovat. Vzpomínala jsem na svou maminku, která by něco takového dělala moc ráda, kdyby to za jejího života bylo možné. A tak – také na její památku – jsem se do studia dala. Byla jsem nejstarší v ročníku a dověděla jsem se nejen o nemocničním kaplanství, ale i dost o sobě, což bylo užitečné. Tuto službu konám v Náchodské oblastní nemocnici, konkrétně v jaroměřské LDN a rychnovské nemocnici. Letos začínám pátý rok působení. „Vnutit“ se do služby bylo dost náročné, s kaplanstvím nebyla v nemocnici zkušenost. O to víc mám radost, že v současné době pracují v Náchodě další tři nemocniční kaplani a vedení nemocnice je vstřícné.

V nemocnici se jako nemocniční kaplanka věnujete nejen pacientům, ale jste zde i pro personál. Předpokládám, že vaše přítomnost

nyní v době covidové nabývá jiných rozměrů a má asi i jiný důraz. Jak je to?

Protože ještě stále částečně pracuji v náboženských obcích Rychnov nad Kněžnou a Kostelec nad Orlicí, přijala jsem v nemocnici částečný úvazek (dva dny v týdnu). Moje práce v nemocnici prošla svým vývojem. Od jednání s paní ředitelkou – ekonomkou, která hleděla především na ekonomickou stránku věci, přes částečně snížený úvazek. LDN v Jaroměři za mne bojovala jako lev, ale do Rychnova jsem skoro rok nedocházela pravidelně pro události spojené s Covidem 19 ve vztahu k mému věku – nevěděli, zda tuto situaci jako starší člověk ustojím. Nakonec přišla žádost ze strany nemocnice, zda bych se uvolila znovu do Rychnova docházet. Ke covidovým pacientům mne pouštěli obezřetně, spíš mne posílají k těm, kteří jsou doléčováni (a to někdy trvá měsíce – na psychiku tato dlouhá doba hodně působí). Měla jsem rozhovory s jednotlivými zdravotníky při jejich osobních problémech. Nyní jsem často žádána o pohovoření, které se týká stavu vyhoření a co s tím...

Poslední otázka mě tedy vede k vašemu rozhodnutí projít poutí Svatojakubskou cestou. Co vás vedlo k tomu ujít přes 800 km do Santiaga de Compostela, měla to být tak jako u jiných také jakási „zkouška“ vnitřní síly?

O pouti do Santiaga jsem četla krátce po roce 2000 v Kostnických jiskrách, kde na pokračování psal své zážitky z této pouti evangelický bratr doktor Susa. On tu cestu vykonal během 6 let z Prahy do Santiaga – přes 3000 km, návazně o svých dovolených.

Čas plynul, já měla tenkrát své povinnosti v rodině, v církvi a na takovou dalekou cestu bych neměla dost dovolené. Čas běžel dál, manžel onemocněl a zemřel, já měla zdravotní potíže (s chůzí)... Uběhlo dalších pár let, potíže vymizely a já jsem při sejítí rodiny k mým 70. narozeninám prohlásila, že za tři měsíce půjdu do Santiaga. Šla jsem se svou německou kamarádkou, o rok starší zdatnou turistkou. Za šest týdnů jsme ušly 800 km a šly ještě o trochu dál „na konec světa“, kam dorazila výprava vyslaná kdysi Jiřím z Poděbrad. Byla to zkouška odolnosti. Spaly jsme v prostých ubytovnách, nesly na zádech 11 kg a šlapaly kolem 20–25 km denně. Nebyla to cesta většinou po rovině, jak jsem si naivně myslela, byla to zabíračka. Vydala jsem se pro „výdrž“ tělesných i psychických sil, ale především, abych symbolicky složila to, co na mne duchovenská služba za skoro 50 let naložila. Na cestě jsem myslela konkrétně na své „ovečky“, modlila se za ně. Svůj náklad jsem nesložila na „svatých místech“ pouti – u železného kříže na nejvyšším bodě cesty ani v katedrále v Santiagu – tam jsem se nemohla soustředit, bylo tam moc rušno, zejména atmosféra v katedrále na mne působila rušivě. I během modlitby Otče náš i během přijímání stále proudily davy k soše sv. Jakuba, objímaly a líbaly ji a dupaly po schodech...

Už to jsou tři roky, co jsem tuto cestu vykonala. I přes covidová omezení jsem o ní s obrázky vyprávěla na 30 setkáních v klubech seniorů i v církvích. Ano, určitě to byla zkouška vnitřní síly, to si dobře uvědomuji.

Děkuji za rozhovor.

JANA PECHANCOVÁ

Sestra **Alena Naimanová** při rozhovoru připomněla některé osobnosti, které nebyly zahrnuty v Biografickém slovníku Církve československé husitské, jež vydala naše církve v roce 2020. Mimo jiné zmínila např. sestru farářku Nadu Brázdilovou, první ženu – duchovní, se kterou v 80. letech mohla spolupracovat na přípravách sesterských konferencí apod. Vedle tohoto jména by se ve slovníku nemělo zapomenout ani na sestru Alenu Naimanovou pro její dlouholetou duchovenskou službu. (Autoři publikace Biografického slovníku ČČSH vyzývali náboženské obce i duchovní, aby zasílali návrhy osob, na které bychom neměli zapomenout. Jsou si vědomi, že některá jména zajímavých osobností se do publikace nedostala. Proto již nyní vzniká seznam, kterým bude kniha při dotisku doplněna.) Pozn. redakce.

Kněžské svěcení

Svátost svěcení kněžstva vysluhuje v naší církvi biskup spolu s dalšími duchovními a laiky. Příprava k této svátosti je jeden z milých úkolů, který mi byl jako biskupovi svěřen. S danými lidmi tedy vedu pastorační hovory, připravuji je na jejich službu, navrhuji jejich svěcení diecézní radě a doprovázím je i ke zkoušce před církevní komisí. Mým největším a dle mého nejpodstatnějším úkolem biskupské služby je stále se za naše duchovní modlit. Žehnat jim na každý den a alespoň na dálku za každého z nich prosit, aby cítili posilu z Ducha svatého pro své nelehké povolání. Jsem rád, že za svou biskupskou službu jsem pro svěcení kněžstva mohl připravit sestru Žanetu Černochovou – pro jáhenské i kněžské svěcení. Sestru Aničku Holínskou – také pro jáhenské i kněžské svěcení, stejně tak i sestru Marii Truncovou. Jáhenské svěcení přijali také sestra Martina Tomčíková a bratr Aleš Toman, jež kněžské svěcení snad čeká také.

PAVEL PECHANEC

Pán Bůh si používá různé způsoby

Základy víry ČČSH o svěcení kněžstva hovoří jako o svátosti, v níž Boží církev na modlitbách přenáší služby svého kněžství na osoby způsobilé a osvědčené. Je to svátost, v níž Duch svatý přistupuje ke svěcenci, aby dokonal jeho vnitřní povolání ke kněžskému poslání.

My všichni křesťané máme skrze milost křtu účast na tzv. obecném kněžství církve a služebné kněžství, které duchovní přijímají ve svátosti kněžského svěcení, vlastně slouží péči o toto obecné kněžství církve a celý okruh svátostí tak uzavírá.

Vlastní svátostný úkon se děje tím, že zástupci církve kladou na hlavu svěcence ruce se slovy: „Osvěćuj a posiluj té Bůh Duchem svým svatým k věrné službě učitelské, kněžské a pastýřské.“ Jako znamení učitelského úkolu a služby slovem duchovní přijímá při kněžském svěcení **Bibli**, jako znamení péče o bohoslužebné obecnství, dostává **liturgickou soupravu** a na znamení pastýřské služby **štolu**. Tato symbolická trojice předmětů tak vyjadřuje pověření duchovního k všestranné péči o svěřenou obec zvláště konáním bohoslužeb a vysluhování svátostí, hlásáním Slova Božího a pastýřskou službou.

Vedle vnitřního povolání řády církve stanovují i vnější podmínky, které by měl kandidát kněžské služby splnit. Kromě jiného je to vysokoškolské studium teologie, které však u starších

osob může být nahrazeno nižším teologickým vzděláním a dlouholetou osvědčeností ve službě v církvi. S přijetím posvěcení kněze však také souvisí trvalý úkol vést osobní modlitební a myšlenkový zápas nad Písmem svatým a neustále „rozněcovat milost, která mu byla dána vzkládáním rukou“ (2 Tm I,6).

K tomuto minimu z naší věrouky bych ale rád přidal ještě kousek osobního svědectví. Tak jako se kdysi lišil způsob např. povolání apoštola Petra od povolání apoštola Pavla, tak i dnes je každé povolání do Kristovy služby určitým způsobem jedinečné. To, co se děje uvnitř člověka, může někdy velice úzce souviset s tím, co se děje vně. Bratra patriarchu Špaka, kterého to na gymnáziu táhlo k přírodním vědám nebo k muzice, nasměroval ke studiu husitského bohosloví a ke kněžství rektor piaristické koleje v Litomyšli František Ambrož Strítěský, který již na počátku nástupu komunistů k moci rozpoznal potřebu kvalitních kněží pro tento čas nejen ve vlastní církvi. Já jsem na gymnáziu studoval o mnoho později v době normalizace. O studiu bohosloví jsem sice uvažoval, ale jen jako o jedné z možností. Teprve, když jsem své uvažování vyjevil profesorům, na některé z nich padlo zděšení, zvláště na členy „strany“. Kdyby si mne tehdy nezavolali a nenabízeli mi, že se dostanu bez problémů na jakoukoli jinou vysokou školu, jen když nepůjdu na bohosloví, možná bych dneska duchovním nebyl. Pán Bůh si zkrátka používá různé způsoby.

Ale ještě o jedné velice důležité sku-

tečnosti spjaté s touto svátostí, v níž má naše církevní společenství nejen určité prvenství, ale také již desetiletými ověřenou zkušenost, bych se chtěl zmínit. Je to kněžské svěcení žen. Sám jsem měl oba rodiče v kněžské službě a musím říci, že jsem raději sedával pod kazatelnou maminky. Teprve později jsem ocenil zase jiné kvality tatínkovy služby, mezi které patřila třeba i taková zdánlivě nezáživná věc jako „pořádek v papírech“. Buď Bohu díky za to, že ženy daly duchovenské službě další, jim vlastní, rozměr.

Připomněl bych tu jména alespoň tří sester sloužících v naší diecézi, jejichž povolání do služby má pro mne určité až abrahamovské rysy. Tou první je již zesnulá sestra farářka Jiřina Heřmanová, která po odchodu do důchodu vystudovala s vyznamenáním bohosloveckou fakultu a několik desetiletí pak sloužila ve Velkém Vřeštově a Hořicích. Tou druhou je sestra farářka Libuše Hanušová, původně učitelka, manželka duchovního Jindřicha Hanuše, který prošel vězněním a s nímž měla dvě dcery, které dnes slouží také jako duchovní. Věrně ho doprovázela všude tam, kam byl poslán do služby, a sama pak vystudovala teologii a sloužila jako duchovní. A tou poslední je současná českolipská farářka Marie Truncová. I ji si Pán Bůh povolal v čase, kdy mnozí myslí již jen na zaslužený odpočinek, zatímco ona se jako duchovní pustila do náročného díla obnovy českolipského sboru.

Duchovenská služba je ale samozřejmě úžasnou službou i pro mladé, patří k ní třeba i tábory s dětmi, puťáky s mládeží. Málokteré povolání vás přivede do tak různých prostředí od školek a škol po vězení, od nemocnic po média. A tak, jestliže toto povolání zaslechnete, nepřeslechněte je!

ŠTĚPÁN KLÁSEK

Moje zkušenost s církevním životem za hranicemi

Při teologické konferenci duchovních 12. ledna 2022 naši duchovní a kazatelé vyslechli přednášku bratra Pavla Koláře, vedoucího katedry praktické teologie na HTF, který mj. zdůraznil, že s rychle měnící se dobou je zapotřebí a nutné hledat podněty, inspiraci pro službu v jiných církvích. Zajímalo nás, jaká byla zkušenost některých z nás s církevním životem v jiných zemích a položili jsme anketní otázku: „**Moje zkušenost s církevním životem za hranicemi.**“

Mgr. Tomáš Karel 1969, duchovní v Trutnově a Úpici

Moje zkušenost s životem v jiné, zahraniční církvi je pro mě dodnes zásadní. Měl jsem totiž úžasné štěstí. Byl jsem po dobu cca jednoho roku členem Greater Framingham Community Church. Šlo o baptistický sbor na okraji města Boston, který cílil na afroamerické obyvatelstvo. Jen si to zkuste představit. Malý dřevěný kostelík, narvaný k prasknutí. Každou neděli troje bohoslužby, aby se dostalo na všechny zájemce. Sedíte namačkání jako sardinky v kostelních lavicích, a když začne zpívat jeden z několika pěveckých sborů, který tu kterou neděli měl právě službu, když k tomu zahrají skvělí jazzoví hudebníci a všichni, ano všichni, i ti, kdo neumějí zpívat, zpívají, tleskají, podupávají, nebo pokřikují: „Yes, we thank you o Lord...“ tak domů jdete v opravdové euforii. Nesmím zapomenout na skvělá kázání Reverenda J. Anthony Loyda, kterého dodnes považuji za nejlepšího kazatele, kterého jsem kdy slyšel. Nepamatuji si, že by se někdo někdy podíval netrpělivě na hodinky, kdy už ta „farářova litanie“ skončí... Naopak, odezva byla podobná, jako souznění s hudbou. Několikrát jsem zažil spontánní reakci hudebníků, že začali do kázání hrát, zatímco kazatel rapoval... Cestou domů jsem si vždy říkal, že bych do tohoto sboru vyvážel nás husity jako do lázní – na nabití duchovní energií. Na zjištění, že církev není spolek, ale duchovní cesta s Pánem a k Pánu. Možná se zeptáte,

jak jsem se do takového sboru dostal? Půl roku mi trvalo, než jsem zakotvil v tomto sboru. Prošel přes letniční sbor, kam chodili moji přátelé.

Také tradiční sbor episkopální církve jsem chvíli navštěvoval, ale nějak mi to přišlo nudné, duchovně prázdné. Náhodou jsem se dostal k příležitosti jít do černošského sboru a hned jsem poznal, že to je to ono. Trochu jsem se styděl za to, že jsem bílý, ale po druhé návštěvě mě pastor vyběhl, abych se stal členem sboru a já s díky a vděčností zavola k Pánu Bohu své: „Díky!!!“

Příští neděli mě pastor představil mým novým bratrům a sestrám. Po bohoslužbách mě určený člen staršovstva vzal stranou a zeptal se mě, odkud jsem a jak chci ve sboru sloužit. Nakonec jsme se domluvili na tom, že budu nápomocný jako posel při nošení článků z mého nového sboru do novin. Ano, byla to doba předinternetová... Taky jsem automaticky a samozřejmě začal platit desátek. Svobodně jsem při tom tuto částku rozdělil na tři díly: Jeden pro svoji církev CČSH, jeden pro novou církev GFCC a jednu třetinu jsem posílal do Afriky v projektu adopce na dálku. A bylo mi dobře. I placení desátek zde bylo vnímáno ne jako placení církvi, ale jako služba Pánu. Jako vracení zpět Bohu z toho všeho, co Bůh dával mně. No a každou neděli jsem se těšil do kostela. V zaměstnání jsem si vyhradil, že nebudu pracovat v neděli dopoledne, i když za to byly významné příplatky. Já dostával mnohem více. Dodnes na to s láskou a vděčností vzpomínám a občas si říkám, že bych už sám potřeboval odjet do těchto duchovních lázní, abych se pořádně nabil a zjistil, že živý je Pán!

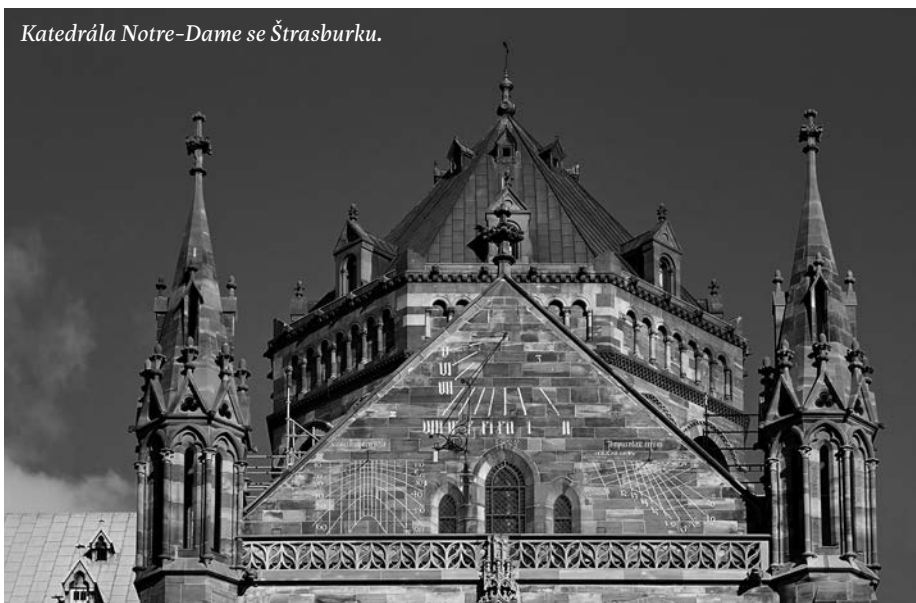
Mgr. Petra Tamchynová

1973, duchovní v Novém Městě nad Metují

Dostala jsem stipendium na La Faculté de théologie protestante de l'Université de Strasbourg v roce 1998, takže je to skoro čtvrt století, co jsem mohla být součástí života v jiné církvi, v jiné zemi a mnoho z toho se jistě za tu dobu změnilo. Francouzská vláda nevede o víře svých občanů žádné statistiky, ale podle internetových zdrojů je ve Francii zhruba 85 % populace římských katolíků, 10 % muslimů, 2 % protestantů a 1 % vyznavačů judaismu. Přitom však 41 % Francouzů existenci Boha popírá, 33 % se považuje za ateisty a jen 51 % o sobě řeklo, že jsou křesťané. Francouzské církve jsou především chudé, protože je zde opravdová odluka církve od státu a mají jen to, co si mezi sebou vyberou. Na druhou stranu jsou velmi odlehčené, protože v revolučním elánu na konci 18. století stát znárodnil církev úplně všechno – vzal jí i kostely a katedrály. I tak byly náklady na zabezpečení základního provozu vysoké. Nehledě na to, že korektnost té doby považovala za samozřejmé, aby církve podporovaly církve a potřebné v bývalých francouzských koloniích. Stejně tak, aby se zapojily do péče o nepříliš populární skupiny obyvatel. Tehdy to ve Štrasburku byli třeba bezdomovci, kterým se večer vařila polévka a rozdávala se zdarma, poradna pro narkomany, kde se poskytovala základní zdravotní a sociální péče, poradna pro HIV pozitivní. My máme Štrasburk spojený s některými centrálními orgány EU, ale to je jedna zvláštní čtvrť se zvláštní atmosférou, kde je mnoho moder-

Katedrála Notre-Dame se Štrasburku.

ních oblých budov, nepřeborně drahých aut, ale žádní lidé na ulici. Sám Štrasburk je město založené ve 12. století, jehož architekturu, kulturu i národu ovlivňovali chvíli Francouzi, chvíli Němci, až se místní začali rodit jako Alsasané mluvící vlastním jazykem a jsou na to patřičně hrdí. Část města je zapsána na Seznamu světového dědictví UNESCO. Dominantu města tvoří po mnoho let nejvyšší sakrální stavba světa římskokatolická katedrála Notre-Dame, skvost gotické kultury. Její součástí je ale i seminář katolické teologické fakulty, takže katedrála byla nejen turistickou atrakcí, ale vlastně studentským kostelem, který nesl všechny požadavky a potřeby duchovního života studentů, současně i nároků reprezentace štrasburské arcidiecéze. Každodenní bohoslužby, zpovědi, pak biblické hodiny, setkání skupinek. V tuto chvíli byla turistická veřejnost nekompromisně vykázána, aby nerušila usebrání a případný dotek Ducha svatého. Koncelebrující byli oblečeni do bílých sutan a v lavicích neexistovala klekátka, modlitební postoj byl skutečně postoj.

Druhou největší křesťanskou církví je l'Église évangélique, vlastně luteráni, ve způsobu prožívání duchovního života hodně podobní naší

Českokobratrské církvi evangelické. Ve dvou kostelích ve Štrasburku jste našli l'Église réformée, kalvinisty, tam mě přepadala vždycky úcta, to bylo hodně kontemplativní prostředí. Obě protestantské církve měly své faráře, ale většina aktivit byla postavena na práci dobrovolníků. Od čajů po bohoslužbách, klubů pro osamělé, pro matky na mateřské dovolené, důchodce, návštěvy v nemocnici, po nedělní školy, výuku náboženství a někdy i některé formy biblických hodin. Svátostné úkony, přípravy na ně a směřování farnosti, včetně dohlížení na to, aby všechno fungovalo, bylo úkolem duchovního. Vzhledem k velikosti obvodu, jaký jednotliví duchovní spravovali, bylo někdy otázkou dobré kondice udržet s farářem krok. Stalo se třeba, že Vám řekl, že ve tři hodiny jede od kostela do nemocnice, abyste přišli a cestou mu pověděli, co potřebujete a domluvili jste se, protože jinak nebyla šance se s ním v nejbližší době potkat. Bohoslužba byla postavena na kázání, ovšem s pravidelným vysluhováním večere Páně, kdy se vytvořil jeden kruh a jeden druhému si předával ošatku s chlebem nakrájeným na kostičky. Ten se buď namáčel do kalichu, který následoval, častěji se však přímo z kalicha zapíjel, utřeli jste jej ubrouskem a nabídli dál. Vážně se na celocírkevní úrovni v té

době řešila otázka, proč mladí lidé po konfirmaci opouštějí církve a už se nevracejí.

Pak tu byla budova „malého“ semináře. Velký seminář se říkalo tomu katolickému u katedrály, protože jich bylo víc. V seminářích se nevyučovalo, tam se bydlelo a hodně i žilo. Opět na dobrovolné bázi tu studenti organizovali a zaštiťovali sportovní kroužky, pěvecký sbor, kapelu, malování, doučování, pro sebe i pro veřejnost. A byla tu menza – bez plastových podnosů a pásů jako jinde. Ke stolům se vešlo šest až osm lidí, dokud se stůl nezaplnil do plného počtu, čekalo se. Pak přinesli mísy a tácy, z nichž si každý nabral na svůj talíř a společně se jedlo a povídalo. Chodit jíst sem mohla i veřejnost. Tak tento systém měl za následek, že jsme se za chvíli mezi sebou všichni znali, s lidmi z jiných fakult i s místními z okolí. Mimoto, že je ve Štrasburku krásná moderní synagoga, ještě v té době neplatil šátkový zákon a mohli jste tam potkat celé spektrum muslimů a nikdo to nijak zásadně neřešil, teda až na Jeana-Marie Le Pena.

Mgr. Hedvika Zimmermannová

1965, duchovní v Hrádku nad Nisou a Novém Boru

Region Trojzemí (Česká republika, Německo, Polsko) má mnoho omezení, ale také mnoho nečekaných možností. A snad proto, že žijeme na samé hranici, kde není komunita křesťanů nijak velká, tak pro nás bylo jednodušší najít k sobě cestu i přes hranice geografické, jazykové a konfesní.

A tak se již přes čtvrt století setkáváme pravidelně k bohoslužbám, pobožnostem, církevním setkáním i refor-

málním setkáním farářů (adventní snídane, letní grilování). S polskými katolíky a luterány, německými luterány, metodisty a katolíky a českými husity a katolíky jsme tak našli společnou cestu. Rádi jsme hledali vždy to, co nás spojuje a ne to, co nás rozděluje.

Před Velikonocemi se společně vydáváme ke křížové cestě, která vždy mění svůj směr. Každoročně se tak setkáváme k Evropské pouti v Oldřichově (CZ) a Kopaczowě (PL) – vesnici, jejímž středem vede státní hranice. Konec prázdnin je ve znamení ekleziologické pobožnosti s připojením pikniku přímo v bodě Trojzemí.

Každý rok přibude nějaká nová forma setkání. Tento rok jsme např. společně s hasiči (v Německu rozváží světlo hasiči, ne skauti) a zástupci měst přivítali v prosinci na bodě Trojzemí „Betlémské světlo“, které jsme pak odvezli do našich měst. Na příští rok připravujeme týdenní křesťanský program během „Saských dožínků“, které se konají v Žitavě.

Kde je společná vůle (a tu máme díky naší víře v Hospodina), je i cesta. Cesta napříč konfesemi, cesta, díky níž dokážeme odbourávat i naše obavy a předsudky. Vedle pocitu sounáležitosti a radosti ze společných bohoslužebných setkání je zde i vědomí toho, že se máme na koho za hranicí obrátit, když je třeba. Za léta spolupráce a přátelství jsme našli nejen společnou podobu pobožnosti a společné písně z našich zpěvníků, ale především dlouholeté úzké osobní vazby s křesťany nejrůznějších konfesí a společenství, kterému stojí za to, překonávat překážky nejrůznějších podob.

Bc. Terezie Remencová

1997, *bohoslovka CČSH*

Po začátku pandemie L. P. 2020 získal každý člověk s přístupem k internetu zároveň přístup do celosvětového *theatra liturgica*, za kterým již nemusel cestovat stovky kilometrů, ale stačilo si pustit živý přenos života církve na internetu.

Český husita měl příležitost sníst s arcibiskupem z Canterbury, navzdory časovým pásmům obědvat s brazilskými řeholnicemi a ukládat se ke spánku v rytmu chval náhodné letniční církve třeba v Austrálii.

Ovšem spatřit ještě neznámá patřit, a tudíž zkušenost s životem církve v zahraničí považují za médii nepřenositelnou. Mám jich více, ale pro tentokrát se s vámi ráda podělím o návštěvu luteránského misijního kostela sv. Kláry ve Stockholmu.

Středoevropan v zemi Santiniho, Dientzenhoferů a Alliprandiho pochopí slovní spojení skandinávské baroko jako oxymóron. Přesto byl kostel sv. Kláry v minulosti představován i v tomto duchu a z architektonického hlediska působí impozantně. To se ostatně od kostelů očekává. Ovšem co se již očekává méně, a je to smutný paradox evropského kontinentu, je praktické využití sakrální stavby pro širokou veřejnost. Tohle Skandinávci umí, někdy na úkor hlavního úkolu chrámu. Ač je sv. Klára krasavice, neslouží jen k okukování, ale misii mezi potřebnými. Přilehlou farnost, která poskytuje pomoc lidem bez domova především v zimě, jsem navštívila v létě, a i tak měla plné ruce práce. Knihovnička pro veřejnost, sociální poradenství, integrační kurzy pro imigranty, dětský koutek, výdejna polévek. Když jsme s přáteli poprvé vcházeli

dovnitř, musela jsem verbálně vyjádřit svůj úžas. Jak jen se Švédům podařilo skloubit takovou řadu aktivit se zachováním posvátnosti prostoru? Kolmo od jídelny, napříč lodí, se nacházela kaple k modlitbě. Z vytržení mě vyrušil jeden ze strážníků: „Psst, ticho, tady je Hospodin.“ Čče, lidi, a on tam fakt byl. Takže nasadit rukavice, naučit se pár slovíček švédsky, svahilsky, něco arabsky a jdeme hlásat evangelium v nejryzejší podobě.

V zimě se vám mimo bohoslužby naskytne ještě zajímavější pohled na loď kostela. Je pokrytá matracemi, komínky s oblečením a případně i dětskými hračkami. To vím z vyprávění tamní duchovní Yvonne, která organizuje sbor jáhnů a dobrovolníků. Švédské kostely jsou vytápěné. Většina mých švédských přátel se přiznává, že tolerují nutnost platit církevní daň právě kvůli této výhodě. Kdo ze sekularizovaných potomků vikingů by chtěl mrznout na adventním koncertu, navíc ve Skandinávii? Brrr...

Procestovala jsem jižní a střední Švédsko a pojala přesvědčení, že zde řádí sakrální Ikea. Posuvné stěny uvnitř kostelů nastavitelné tak, aby bylo využití prostoru maximalizováno a neztratilo nic ze svého architektonického půvabu. Vzhledem k fenoménu úbytku návštěvníků bohoslužeb se místo nevyužívaných řad lavic často tvoří prostor pro děti a výuku náboženství. Nebo tu je místo setkávání schol, pěveckých sborů, divadelních kroužků... Jejsa, píšou o kostelích a zase ne o církvi.

Jakou spiritualitu mají Švédové? Možná se budete divit, ale po spirituální stránce bychom si opravdu rozuměli. David Thurffell ve své knížce *Lidé smrkového lesa (Granskogsfolk)* mluví o silném vztahu severanů k přírodě a vnímání posvátna nevyjádřeného slovy. Spiritualita, která je velmi niterná a zároveň nevyřčená snad pro svou nevyslovitelnost. „Kdo vypoví, jak hoří, málo hoří,“ pravil kdysi jeden jižan.

Až budete ve Skandinávii, projděte se lesem a nezapomeňte občas pozvednout oči k obdivu klenby toho nejkrásnějšího chrámu, Božího stvoření. Možná na nějaké turistické stezce potkáte i uppsalskou arcibiskupku Antje Jackelénovou, primasku Švédské církve, která patří k vášnivým turistkám No.1. (A nezapomeňte si do divočiny přibalit rolničky proti medvědům!)

světový den modliteb

Přímluvné modlitby

Přímluvné modlitby připravily ženy z **Anglie, Walesu a Severního Irsku** – tří zemí, které spolu tvoří část Spojeného království. Tyto ženy letos sestavily program **Světového dne modliteb** – informace o jejich zemích, bohoslužbu pro dospělé i pro děti, aktivity s hrami i písněmi. Celosvětové modlitby se konají tradičně v prvním březnovém pátku – **4. března 2022**, program se sbírkami na dobročinné účely **Ize uskutečnit kdykoli během letošního roku**.

Modleme se za všechny, kteří hladoví, kteří mají nedostatek, aby našli podporu ve svých komunitách a žili důstojně. Prosíme tě, vyslyš nás.

Modleme se za všechny, kteří žijí osamoceni a v izolaci; aby poznali přátelství a společenství. Prosíme tě, vyslyš nás.

Modleme se za všechny, kdo jsou osamělí a od kterých se lidé odvracejí, aby našli někde místo pro sebe a poznali, že jsou milované Boží děti. Prosíme tě, vyslyš nás.

Modleme se za všechny, kdo jsou jakýmkoliv způsobem zneužíváni, jejichž domovy nebo místa, kde pracují nebo studují, nejsou místa bezpečí, ale strachu; aby byli posílení a osvobozeni od těch, kdo je zneužívají a drží ve strachu. Prosíme tě, vyslyš nás.

Modlíme se za všechny, kteří byli vyhnáni ze své vlasti, kdo žijí v exilu nebo ve strachu, že ztratí vše, co kdy měli; aby zakusili Boží pokoj a sílu. Prosíme tě, vyslyš nás.

Chceme sebe a všechny lidi, za které se modlíme, svěřit Božímu milosrdenství a Boží ochraně ve jménu našeho Spasitele Ježíše Krista. Amen
Více informací na www.csshk.cz.

Z konference výboru žen z Anglie, Walesu a Severního Irsku při přípravě letošního SDM.

VYKUPITELÉ

Václav Žďárský

Vykupitelé nakupují
Spasitelé se pasou
K neviditelné ruce trhu
modlíme se nad prázdnou kasou
Ignoranti lásky
pojídači čipsů
nadutí bohové
svatí z gypsu

PASTÝŘ

Vladislav Pek

Jaké má postavení pastýř dnes,
když zaň kol ovcí běhá pes?
Na píšťalu si píská,
stádo je na pastvině.
Vždycky se přece vrátily;
založí ruce v klíně.
Pastýř si hoví v trávě,
nevidí stádo, které
vlk mu právě žere.
Vlk roucho ovčí oblékl,
příklusl, je to k nevíře.

VELKÁ NOC

Jana Wienerová

Kohoutí stráž hlásí bankrot
Hořkost pláče – jak jáma hrobu
Pohřeb jen napůl do jícnu skály
Zato smrt celá

Prázdnota bez ozvěny
vesmír tmy
sucho až ke dnu duše

Východ se otvírá světlem
Kohoutí fanfára hlásí změnu
V jitřní rose zahradník
zná naše jméno

Zas vodopády vůní
ptačích trylků
gejzír barev

Konec skončil
ne novým přesypáním času
Smrt umřela
nepředstavitelným světlem

Humphry Primatt a soucit vůči zvířatům v křesťanském myšlení

Novodobá právní ochrana zvířat má svůj počátek v Evropě v Británii. Na konci 18. a začátku 19. století v Británii roste zájem obyvatelstva o životní podmínky zvířat. Souvisí s vlnou obecného humanismu, podněcujícího jiný přístup k lidem, stojícím doposud na okraji společnosti. Do této vlny humanismu na počátku spadá i britský abolicionismus, podněcený zápallem křesťanských skupin jako metodistů, kvakerů a baptistů. Přes diskusi o péči o děti, nemocné, potřebné, staré a choromyslné se debata přesunula i k životním podmínkám zvířat.

V druhé polovině 18. století bylo vydáno množství článků a knih zabývajících se podmínkami života zvířat. K všeobecným sociálním tématům v Británii je nutné ještě připočítat problém dětské práce. Obdobný všeobecně humanistický pohled, který v Británii nesouvisel výlučně s osvícenstvím, lze ale najít i v jiných zemích jako například ve Francii. Zde jako první byl vydán Grammontův zákon, navrhuující ochranu zvířat před zjevným týráním. Grammontův zákon našel své zastánce mezi abolicionisty, jako byl zejména ministr Victor Scholcher, jenž stál za zrušením otroctví ve francouzských koloniích v roce 1848.

V roce 1776 napsal anglikánský kněz a teolog Humphry Primatt (1734–1777) knihu s názvem *A Dissertation on the Duty of Mercy and the Sin of Cruelty to Brute Animals (Pojednání o povinnosti milosrdenství a o hříchu krutosti vůči nevědomým zvířatům)*. Anglikánský kněz Humphry Primatt v ní zastával v 18. století stanovisko, že zvířata jsou schopna cítit stejnou bolest jako lidé, jediným problémem je, že nejsou schopna bolest vyjádřit lidským jazykem. Podle Primatta se díky svému Stvořiteli stávají všichni tvorové, lidé stejně jako zvířata, živoucí duši. Vlastností živoucí duše je potom podle Primatta schopnost pociťovat a zakoušet bolest, což je podle něj stejné u lidí i u zvířat, neboť forma živoucí duše je u obou obdobná.

Primatt přisuzuje zvířatům i schopnost určité reflexe svého stavu a učení,

což pro něj pravděpodobně pramení ponejprve ze zážitku bolesti, posléze schopnosti něco zobecnit a předvídat vzhledem k podmínkám, v nichž se nachází. Pro Primatta není tedy oprávněné, aby lidé zvířata zneužívali. Naše vlastní citlivost vůči naší vlastní bolesti nás má tak naučit citlivému zacházení se zvířaty. Primatt považuje přírodu za stvoření Boží, přitakává zde argumentu dokazatelnosti Boha ze stvoření. Samotné vnější rozdíly mezi člověkem a zvířetem, ve smyslu tělesných rozdílů, chůze, srsti, nejsou podle

Primatta základem, na němž by se mohlo zakládat lidské právo tyranie nebo útlaku vůči zvířatům. Právo nakládat se zvířaty podle lidského účelu, tedy aby zvířata sloužila pouze k uspokojení lidských cílů, popřípadě jako objekt uspokojení a vybití lidské agresivity, je v Primattově uvažování popřeno stejnou mírou citlivosti zvířat a lidí. Ve stvoření rozeznává prvky hierarchie, kde člověk je zvířeti nadřazen svojí dokonalostí a silou mysli. Ačkoliv je však pro Primatta příroda pojatá hierarchicky, nadřazenost v této

Das Zuschauen. Eine Hofballkugel aus dem vorigen Jahrhundert. Originalzeichnung von W. G. Pinxton. (2. 115)

hierarchii, vyšší stupeň přináležející člověku, však neopravňuje nikoho k tvrzení, že zvířata postrádají citlivost na bolest nebo snad nejsou utrpení schopna. Primattovo stanovisko je v tomto ohledu zásadní, tvrdí, že bolest je bolestí vždy, ať se jedná o zvíře nebo o člověka. Nic nezbavuje žádné stvoření citlivosti na bolest, ani podřadnost úrovně jeho mysli nedegraduje jeho pocity. V tomto případě mluví Primatt o fyziologii, o formě těla a tělesnosti u lidí a u zvířat jako podobné, přičemž zmiňuje citlivost u lidí a u zvířat jako obdobnou.

Primatt své etické závěry nejprve opírá o soucit a vcítění se do jiné bytosti, což činí pod inspirací uvažování skotského filosofa Davida Huma. Primatt výslovně popírá, že kritériem pro zařazení určité bytosti, ať zvířete nebo člověka, do kategorie bytostí vyžadujících morální ohledy by měla být racionalita nebo schopnost mluvit. Člověk, který je schopen soucitu a vcítění se do druhého, nebude zbytečně nespravedlivě způsobovat utrpení druhým bytostem, přičemž Primatt výslovně dodává, že schopnost zakoušet bolest je stejná pro všechny lidi a zvířata. V tomto smyslu jsou si všechny bytosti, lidé i zvířata, formálně rovny, ať je již jejich „přirozená“ nerovnost jakákoliv. Primatt se ve svých úvahách neopírá o pojetí

pozitivního práva, vztaženého na zvířata, tedy výslovného zákona, který něco nařizuje. Svoje etické závěry ohledně lidského chování, a to včetně chování vůči zvířatům, zakládá na odvolání se na schopnost zakoušet bolest, schopnost soucitu, racionalitu a zdravý rozum.

Primatt tak poskytl první, pro něj teologický, argument ve prospěch rozšíření spravedlnosti a práva i na zvířata. Nejenom lidé, ale i zvířata jsou Božími stvořeními a mají schopnost trpět. Způsobovat utrpení je pak ďábelské. Primatt mluví o všech živých bytostech bez rozdílu jako stvořených podle Božího záměru. Co se týká lidí, zdůrazňuje bez rozdílu barvy kůže. Na lidi vztahuje stejný původ od Adama a Evy, zatímco u zvířat zdůrazňuje jejich Tvůrce, který je stejný u lidí i u zvířat. Horuje pro rozšíření křesťanského milosrdenství na veškeré stvoření. Ateismem je mu tak z pozice teologického myšlení krutost a necitlivost, a to včetně krutosti vůči zvířatům.

Primatt ve stejné intenci ve svém díle odmítá rasismus a otrokářství, kdy barvu kůže, ať již bílou nebo černou, považuje za stvořenou Bohem, z čehož vyplývá, že bílá barva kůže nemůže být argumentem, jak výslovně píše, pro zotročování a tyranii bílých nad černými. Humphry Primatt patří mezi část evropských myslitelů, kteří mají

Citáty z díla Humphry Primatta

„... Ať už jsme nazi nebo pokrytí srstí, ať máme ocas nebo oháňku, rohy, dlouhé uši nebo kulaté uši, ať hýkáme jako osel, mluvíme jako člověk, pískáme jako pták nebo jsme němi jako ryba, příroda nikdy nezamýšlela tyto rozdíly jako základ pro právo na tyranii a útlak.“

„Z milosti Boha, Otce všech lidí, jsou někteří lidé pokrytí bílou kůží a jiní černou kůží, ale protože v pleti není ani zásluha, ani chyba, bílý člověk (bez ohledu na barbarství zvyků a předsudků) nemůže mít žádné právo na základě své barvy zotročit a tyranizovat černocho.“

svůj původ v křesťanství a díky nimž se Evropa jako výjimečný kulturní a náboženský okruh dokázala kriticky ze svých vlastních sil postavit svému vlastnímu násilí a necitlivosti, ať již bylo páčáno vůči komukoliv.

JAN ROKYTA

z diecéze

Bytový dům v Liberci

Začátkem letošního roku Královéhradecká diecéze koupila nemovitost v Liberci. Jedná se o prvorepublikovou vilu v klidné lokalitě Lidové sady, několik málo metrů od centra města. Vila je třípodlažní, podsklepený dům s vlastním pozemkem pro parkování. I. patro a polovina 2. patra jsou po rekonstrukci, zbývající část bude třeba opravit a přebudovat. Po dokončení ve vile vznikne osm velkých bytů (případně šest bytů a dva nebytové prostory) k nájmu. V současné době se připravuje projektová dokumentace ke zmiňované rekonstrukci tak, aby se během léta mohl vybrat dodavatel a ještě v letošní stavební sezoně zahájit práce na objektu.

JIŘÍ KMONÍČEK
ředitel Nového kalichu, s.r.o.

Stalo se...

Královéhradecká zvonohra se na podzim roku 2021 posunula zase o krok blíže do finále. Dne 28. října jsme při slavnostních bohoslužbách k výročí vzniku Československa ve Sboru kněze Ambrože přivítali dřevěný hrací stůl – klaviaturu zvonohry z jasanového dřeva. Nyní vznikají poslední úpravy projektové dokumentace a na jaře 2022 se budeme všichni v Hradci Králové těšit na slavnostní zahájení stavby.

V Den boje za svobodu a demokracii a Mezinárodní den studentstva 17. listopadu se v Hradci Králové konalo Setkání nad hledáním pravdy, svobody a lásky, kdy jsme na věži rozsvítili srdce pro Václava a do kostela vnesli světlo. Taková malá slavnost světla, kdy jsme si měli možnost uvědomit, že svoboda je pro nás jedna z nejdůležitějších hodnot pro život. Pozvání přijal biskup Mons. Jan Vokál a oba královéhradečtí biskupové pronesli modlitbu za naši

zemi. Slovo o předlistopadových letech přednesli přímí účastníci a jedni z iniciátorů demonstrací, bývalí disidenti – dnes publicisti: signatář Charty 77 Petr Placák a zakladatel hudebního festivalu TrutnOFF Martin Věchet. Během večera byla paní Ilonou Dvořákovou uvedena výstava prací studentů středních uměleckoprůmyslových škol v Hořicích a v Hradci Králové. Při neformálním setkání, diskuzi, prohlížení samizdatů a popíjení čaje na varhany opět krásně improvizovala Jiřina Dvořáková na písně Marty Kubišové, Karla Kryla, Jaroslava Hutky a dalších. Byl to poklidný poetický podvečer...

Dne 18. prosince jsme si v Připomněli 10 let bez Václava Havla akcí - Zapal svíčku, přines knížku, kdy při pietním setkání na nádvoří Sboru kněze Ambrože jsme zároveň uspořádali sbírku nových knih pro dlouhodobě nemocné dětské pacienty a děti z dětských domovů.

modlitba laiků

Člověku
je dovoleno
vše

Pane, víra v Tebe bystří mysl. Učí nás stranit všemu, co je živé, krásné a čisté. Prohlubuješ v nás vědomí odpovědné svobody pečující o lidské záležitosti, o přírodu i celý svět. Člověku je dovoleno vše, ale ne vše nám prospívá. Žehnej, prosím, všem, co ve svém díle usilují ve prospěch širšího společenství a jsou si vědomi Tvé přítomnosti.

PETR HOLINKA
NO Hradec Králové

A pokoj Boží, převyšující každé pomýšlení, bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši. Fp 4,7

POKOJ
2022
CÍRKEV ČESKOSLOVENSÁ HUSTVSKÁ
OVOCE DUCHA SVATEHO

postní

DUCHOVNÍ OBNOVA

Co by nám apoštol Pavel asi dnes napsal?
Trocha inspirativní fikce z pohledu Pavlových listů.

doprovází **JIŘÍ LUKEŠ**

14.–17. března 2022
KLÁŠTER BROUMOV
PROMLUVY, MEDITACE, MODLITBY, SDÍLENÍ,
DOPROVÁZENÍ, VIDEOPROJEKCE

Příjezd 14. března 10.30–11 hodin, odjezd 17. března ve 13 hodin. Účastnický poplatek pro duchovní a kazatele 1 100 Kč, 2 400 Kč pro laiky. Přihlášení nejpozději k 8. 3. 2022 na adrese dieceze.hradec@ccsh.cz.

www.ccshhk.cz

Návštěva v Jaroměři

„Stáří není pro sraby“, říkal můj tatínek – farář František Kuchta, aniž by si na cokoli stěžoval. (Ostatně svůj poslední čas dožil v laskavé péči mé jaroměřské švagrové a moc si pochvaloval.)

Jako by mu dodatečně tuhle větu podepsala sestra Oldřiška Domáňová. Byli vrstevníky i spolupracovníky v jaroměřské radě starších, kde působila jako předsedkyně. Pomáhala ostatně celé řadě jaroměřských farářů od dob, kdy se do tohoto města v sedmdesátých letech z nedalekého Náchoda přistěhovala. Její zájem o církevní práci div nevyústil ve studium teologie. Okolností to nedovolily, a tak pomáhala jako účetní. Není divu, dobří účetní jsou v církvi poptávaní. A církev jí byla rodinou a domovem.

Můj tatínek se už před čtyřmi lety odebral „na pravdu Boží“, sestra Oldřiška Domáňová se pere se svým stářím statečně dál – v březnu jí bude 95 let! Když jsme ji těsně před Vánoci s Aničkou Holínskou navštívily, uvítala nás vánoční výzdobou a pohoštěním. A tak jsme se spolu s ní u stolu vydaly prožítými desetiletými cestou vzpomínek až do jejího mládí na Babím, do domečku sdíleného s rodiči a sest-

rami. Sama se s životem potýkala statečně už dávno dřív, než se dožila vysokého věku. „Hospodin je můj hrad nedobytný, můj Bůh je má útočištná skála.“ Slovy žalmu 94 by se její život dal docela dobře charakterizovat.

Můj tatínek dožil obklopen rodinnou omladinou, sestra Domáňová svádí svůj boj doma sama, za vlídné a někdy i rezolutní pomoci andělů strážných – tedy nejen své neteře, ale i sestry Aničky Holínské, s níž jsou si už dávno blízké.

Kéž své dny prožívá jako Bohem požehnané a statečně bojuje dál – to jí přejí nejen Jana Wienerová, Anička Holínská a jaroměřská náboženská obec, ale i další, kdo na ni myslí.

JANA WIENEROVÁ

Chystáme...

Náboženská obec v Hradci Králové připravuje **Setkání u Ambrože – čaje o páté.**

3. března – Jan Hábl: Na charakteru záleží – Komenského vzdělání, které má budoucnost, lidskost není docela ztracena, přednáška s video-projekcí v 17 h.

7. dubna – Jiří Lukeš: Co všechno nám odhalily nálezy v Pompejích? O životě a umění lázeňského města I. století n. l., přednáška s videoprojekcí v 17 h.

5. března – **Miniduchovní obnova** v Hradci Králové s Ivanou Macháčkovou na téma **Pokora a obracení se, 10–17 hodin.**

14.–17. března – **Duchovní obnova v Broumově**

11. května – **Synoda duchovních s Pavlem Hoškem**

20.–22. května – **Setkání rodin v Janských Lázních**

28. května – **Diecézní shromáždění**

3.–5. června – **Setkání mládeže nejen naší diecéze**

5. června – **Letnice, slavnosti světél** v Hradci Králové

10. června – **Noc kostelů**

11. června – **Pouť do Škodějova**, od 15 hod. u Lesní kaple dr. Karla Farského

mosty

Královéhradecké diecéze
CČSH

Čtvrtletník

1/2022

Ročník VI

Registrace
MK ČR E 22824
ISSN 2570-5431

Vydává

Královéhradecká diecéze
Církev československé husitské,
Hradec Králové.

Číslo a den vydání:

1/1. 3. 2022

Kontaktní adresa

Královéhradecká diecéze CČSH
Ambrožova 728/3
Hradec Králové 500 02
IČ: 62695720
dieceze.hradec@ccsh.cz
tel.: 608 404 746
<http://www.ccshhk.cz/>

Královéhradecká diecéze CČSH

Redakční rada

Kateřina Havelková
Martin Chadima
Štěpán Klásek
Miroslava Mlýnková
Erika Oubrechtová
Pavel Pechanec
Jana Pechancová
Vladislav Pek
David Smetana
Aleš Toman

Odpovědná redaktorka

Jana Pechancová

Sazba & tisk

Tiskárna H.R.G. Litomyšl

Podpořeno z Fondu rozvoje
Královéhradecké diecéze CČSH.

Milost vám a hojný pokoj
skrze poznání Boha a Ježíše,
našeho Pána.

Všechno, co potřebujeme
k životu a zbožnosti,
nám darovala jeho božská moc,
když jsme poznali Toho,
který nás povolal
ve své slávě a ušlechtilosti.

2. list Petřův 1,2-3 B21

